

Написання слів через дефіс

Іменники:

1. Географічні назви:

- які складаються з **двох іменників** або з **іменника й дальшого прикметника**, а також прикметники, що походять від них:

Гвінея-Бісау – гвінея-бісауський, Ельзас-Лотарингія – ельзас-лотаринзький, Пуща-Водиця – пуща-водицький, Кам'янець-Подільський – кам'янець-подільський, Австро-Угорщина – австро-угорський, Буенос-Айрес – буенос-айреський.

- перша складова частина яких: **соль-, спас-, усть-** та іншомовні **вест-, іст-, нью-, сан-, Санкт-, сент-, санта-, сен-, сент-**
- кінцева складова частина яких: **-ривер, -сіті, -сквер, -стрит, -фіорд** й похідні від них прикметники
- що складаються з декількох іменників, які поєднуються прийменниками, сполучникам, частками, артиклями:

Ростов-на-Дону, Новосілки-на-Дніпрі, Франкфурт-на-Майні, Лас-Вегас, Па-де-Кале, Ріо-де-Жанейро, Бург-ель-Араб, Ла-Мани; ростовський-на-Дону, бург-ель-арабський

! Разом пишуться географічні назви, з'єднані сполучним звуком **О**: *Новосибірськ, Білопілля, Старокостянтинів, Дорогобуж, Нововолинськ* та назви з другою частиною **-град, -город, -піль, -поль; -абад, -акан, -бург, -ленд, -пілс, -таун, -шир, -штадт** й похідні від них прикметники

2. Власні назви:

- Складні особові імена: *Жан-Жак, Зиновій-Богдан, Марія-Антуанетта*
- Складні прізвища: *Гулак-Артемівський, Жоліо-Кюрі, Нечуй-Левицький, Римський-Корсаков, Альтаміра-і-Кревеа*

3. Складні іменники:

- що означають протилежні за змістом поняття: *купівля-продаж*
- що означають професію: *лікар-еколог*
- казкові персонажі: *Зайчик-побігайчик*
- в яких перше слово підкреслює прикмету чи особливість предмета: *блок-система, дизель-мотор, стоп-кран, жар-птиця*
- що означають державні посади, військові, наукові звання: *генерал-губернатор, контр-адмірал, прем'єр-міністр, член-кореспондент, унтер-офіцер*
- що означають складні одиниці виміру: *кіловат-година, тонно-кілометр*
- з першою складовою частиною: **віце-, екс-, лейб-, максі-, міді- міні-, обер-**
- субстантивовані словосполучення, що означають переважно назви рослин: *брат-і-сестра, люби-мене, чар-зілля*
- скорочені іменники: *б-ка – бібліотека, вид-во – видавництво, л-ра – література*

4. Прикладки: *Москва-ріка, дівчина-красуня, учитель-фізик, засць-русак*

Числівники:

Порядкові, написані цифрами й літерами: 7-й, 10-ї, 11-го, 35-мільйонний, 3-тисячний

Займенники:

Складні займенники з частками: *будь-, -будь, -небудь, казна-, хтозна-*

! Якщо в середині з'являється прийменник, то пишуться окремо: *будь на чому, будь у кого, казна з ким, хтозна з ким*

Прикметники:

1. Які походять від складних іменників, що пишуться через дефіс

! коли утворюється від іменника з прикладкою, то пишеться **разом**: *Москва-ріка – москворіцький*

2. утворені від двох чи більше прикметникових основ, перша частина приєднується за допомогою сполучного звука **о/е**: *електронно-обчислювальний, суспільно-політичний, навчально-виховний, м'ясо-молочний*

3. в яких перша частина закінчується на **-ико (іко)**: *історико-культурний*

4. з першою частиною **військово-, воєнно-**: *військово-морський*

5. які означають відтінки кольорів або поєднання кількох кольорів в одному предметі: *блакитно-сірий, темно-зелений, червоно-зелено-синій*

! але: **жовтогарячий, червоногарячий**

6. складні назви сторін світу: *південно-східний, північно-західний*

7. якщо перший компонент – числівник, написаний цифрами: *20-річний, 10-поверховий*

Прислівники:

1. Утворені від прикметників і займенників за допомогою прийменника **по-** та закінчення **-ому** або **(-к)и**: *по-іншому, по-українському, по-українськи*

2. утворені за допомогою прийменника **по-** від порядкових числівників: *по-перше*

3. з частками: *будь-, -будь, -небудь, казна-, хтозна-, -то*: *аби-то, будь-де, так-то*

4. утворені з двох прислівників: *десь-інде, сяк-так, десь-інколи*

5. утворені повторенням слова, також з прийменником або часткою між ними: *віч-на-віч, де-не-де, пліч-о-пліч, як-не-як, ось-ось, далеко-далеко*

Прийменники:

З початковим **з-, із-**: *з-за (із-зі), з-над, з-перед, з-понад, з-під (із-під), з-поза, з-поміж, з-понад, з-посеред, з-проміж.*

Частки:

Бо, но, то, от, таки: *давай-но, так-от, отакий-то, все-таки, іди-бо, дістав-таки, важкий-таки*

! Якщо між часткою та приєднаним словом стоїть інша частка, то пишемо окремо: *скільки ж то, чим би то*. Частка **таки** пишеться окремо, якщо стоїть перед приєднаним словом: *Він таки зробив. (Він зробив-таки)*